

Pensar en el futur

Calaixos de mobles antics, armaris a les golfes, racons de traster o de soterrani, lleixes de garatge plenes de caps. El vertigen de l'inventari, l'exigència de fer neteja. Pols. Temps transcorregut. Pertot s'acumulen les restes que provenen de la transformació de les maneres de viure. Dispositius emblemàtics de fa quatre dies ara són andròmines de mercat de vell. Mirar fotografies guardades i contemplar objectes obsolets que un dia no vam llençar proporciona una bona mesura de l'acceleració del canvi que vivim. Potser per això ens aboquem a un present tan precipitat, que no permet entretenir-se gaire avaluant trajectòries del passat, ni unes opcions de futur que sempre semblen imminents i inevitables.

Aquest dies, en ocasió del Mobile World Congress, el present cedeix bona part del protagonisme informatiu al futur. Que Barcelona en sigui la seu contribueix a subratllar i exagerar l'exercici prospectiu dels mitjans de comunicació. Competència frenètica per suscitar l'atenció; per mostrar o dir alguna *novetat*. Entre el cop d'efecte, el màrqueting i la ciència-ficció. Tot el que no som capaços de fer amb els grans problemes quotidians –adoptar una actitud reflexiva i el compromís d'actuar–, gosem assajar-ho quan es tracta de l'avenç tecnològic que s'albira. La tecnologia ha ocupat l'espai de la fe i dels miracles, i ens fascina. No sabem com respondre als reptes socials més urgents, però ens meravella saber que podrem fer coses que mai no havíem imaginat i que, ben aviat, concentra-

ran la nostra atenció i canviaran la nostra vida. Seduïts i abduïts.

Com elaborem les nostres projeccions de futur? Què i qui les acaba determinant? Quin pes hi té l'anàlisi rigorosa de tendències i riscos? Quins objectius inspiren les principals indicacions i prescripcions que rebem? A quins interessos serveixen? Són els nostres? ¿Es corresponen amb les nostres prioritats? Qui marca el ritme i l'agenda? ¿Hi ha polítiques públiques que no estiguin dictades per l'interès immediat de les grans corporacions? ¿Som més feliços, ara? ¿Hem pogut reduir les desigualtats? De tots els camins possibles, per què hem seguit aquest? ¿No hi havia cap alternativa? Qui ha guanyat i qui ha perdut mentrestant? En què?

Parlem de “portar internet al món” que encara no hi està connectat i de “l'internet de les coses” que encara no

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

CONSULTEU
MÉS ARTICLES A
www.ara.cat

hi estan connectades. I sí, l'accés universal a la xarxa sembla un objectiu indiscutible. Ho és. No estar connectat, o estar mal connectat, ha esdevingut una de les principals formes de discriminació social de la nostra època. Però hem de saber que arribar on som no era inevitable. Que el món heretat el podem canviar seguint altres lògiques i paràmetres. Que potser la lluita contra la discriminació es podria plantejar en termes no coincidents amb els interessos d'algunes grans companyies que pugnen per ser hegemòniques en l'escenari global.

La majoria de necessitats són una construcció social històrica, una construcció cultural. I per això no tots, sotmesos com estem a règims de vida quotidiana diferents, sentim com a necessitat les mateixes coses ni ens fixem les mateixes prioritats. Ara mateix, però, el gruix de la població

mundial i una part substancial dels nostres conciutadans no tenen raonablement resoltes les necessitats primordials tradicionals: subsistència (alimentació, habitatge) i dignitat (reconeixement social, educació). Potser no cal, doncs, que el nostre humanitarisme i el nostre compromís social s'identifiquin amb els neguits del departament comercial de Google o de Facebook. I potser no cal que el nostre criteri sobre el progrés en la qualitat de vida de les persones sigui deutor de la lògica del benefici màxim i l'acumulació sense límits.

Les nostres rutines són caduques. I el canvi va per davant de la nostra capacitat d'interpretar-lo. Les connexions mòbils són la infraestructura actual de les indústries de l'experiència. El mercat ho sap. També hem de saber-ho. La facilitat d'interconnexió ha canviat profundament els procediments de la política, per exemple. Ara tot és més transparent i accessible. Sí. Però també menys deutor d'una racionalitat pròpia que contenia alguna utopia de futur. Com si els subjectes polítics connectats d'avui fossin més proclius a compartir l'emoció i la consigna que no pas el discurs crític o el projecte complets.

Què compartim és inseparable de la manera com ho compartim. Política. De moment, al MWC no hi ha cap pavelló dedicat a la nova política democràtica. Això ens dóna marge per pensar-hi. No hauríem de permetre que la bijuteria enlluernadora de les interconnexions d'avui ens imposés un espai de confrontació que demà ens pogués resultar massa desfavorable.

Mirar fotografies antigues i contemplar objectes que un dia no vam llençar ens ofereix una bona idea del canvi accelerat que vivim

LAMARTARILE

La lluita contra les desigualtats socials, com la falta d'accés a internet, no hauria de coincidir amb interessos corporatius